

- mål, fordele og ulemper ved de nævnte organisationsformer i forhold til universitets mulighed for at opfylde universitetslovens nuværende formål og øget samspil med erhvervslivet m.v. samt en forpligtelse til udbud af efter- og videreuddannelse for egne og andre institutioners dimittender,
- og hvilke variationer af ledelses- og organisatoriske forhold, der findes i dag under den nuværende universitetslov for de 11 institutioner, som hører under loven?»

Begrundelse

Spørgsmålet er stillet med henblik på at få en saglig afdækning af de begreber, som er sat til diskussion gennem regeringens annoncering af en universitetsreform, også set i forhold til den kompleksitet der har vist sig at være i at omdanne universiteter til selvejende institutioner med ejendomme.

Svar (3/6 02)

Videnskabsministeren (Helge Sander):

Hvad den *nuværende organisationsform* angår, ledes universiteterne ifølge universitetslovens §§ 3-4 af en rektor og et konsistorium, hvor rektor har de fleste udøvende ledelseskompetencer inden for overordnede rammer, der fastlægges af konsistorium, herunder økonomiske, personale- og bygningsmæssige forhold. Rektor og konsistoriums medlemmer vælges af universitetets ansatte og studerende. To i konsistorium er eksterne medlemmer, idet de er udpeget i deres egenskab af at repræsentere bruger- og aftagerinteresser.

Universitetsloven tager udgangspunkt i en klassisk opdeling i flere fakulteter organiseret i videnskabelige hovedområder – typisk humaniora, naturvidenskab, samfundsvidenskab, sundhedsvidenskab, teknisk videnskab og teologi. Et fakultet er igen opdelt i et antal institutter med et eller flere uddannelser, der organiseres omkring studienævn, hvor pladserne fordeles lige- ligt mellem studerende og ansatte.

Opdeles universitetet i flere hovedområder, skal fakulteterne ifølge universitetslovens §§ 5-6 ledes af en dekan og et fakultetsråd, hvor dekanen har de fleste ledelseskompetencer i forhold til fakultetet. De tilsvarende roller på institut- og studieniveau varetages ifølge universitetslo-

vens §§ 7-8 af institutleder sammen med institutbestyrelsen og studieleder sammen med studienævnet. Alle ledere og de fleste medlemmer i de nævnte organer findes også ved valg.

Universitetsloven lægger op til delegeret ledelseskompetence, hvor en leder på et overordnet niveau delegerer kompetence til en leder på et umiddelbart underordnet niveau, om end kompetencen kan trækkes tilbage af den overordnede leder.

Rektor er den øverste leder af universitetet, om end beslutningskompetencen delegeres til dekaner for fakulteternes virksomhed. Dekanerne delegerer igen kompetence til institutledere henholdsvis studieledere for institutternes virksomhed, forskning og administration henholdsvis udvikling og varetagelse af uddannelse og undervisning. Underviserne findes af studielederen, men ofte i samråd med institutlederen, der leder og fordeler arbejde for instituttets ansatte.

Hvad *selveje* angår, kan der som udgangspunkt sondres mellem:

1. *Bygningsmæssigt selveje* (selveje inkl. ejendomsseje), der indebærer, at staten overdrager ejerskabet af bygningerne til universitetet – typisk mod betaling af et engangsprovenu svarende til 50 pct. af ejendomsværdien, idet indbetalingen modsvares af en rentekompensation til universitetet.
2. *Institutionelt selveje* (selveje excl. ejendomsseje), der vedrører omdannelsen af en statsinstitution til en selvejende institution, som lejer sine bygninger af f.eks. et statsligt ejendomsselskab (Statens Forsknings- og Uddannelsesbygninger (S-FoU), tidligere Byggedirektoratet) – gennem den såkaldte SEA-ordning (Statens Ejendoms Administration) – eller gennem private udlejere.

Bygningsmæssigt selveje kendes fra Danmarks Tekniske Universitet (DTU) og Danmarks Pædagogiske Universitet (DPU) samt en række mellemlange videregående uddannelsesinstitutioner (lærer- og pædagogseminarier, ingeniørhøjskoler m.v.) på Undervisningsministeriets område.

Institutionelt selveje (under SEA-ordningen) kan sammenlignes med, at private virksomheder anvender lejede lokaler. Institutionelt selveje opmuntrer til økonomisk ansvarlig bygningsforvaltning og optimering af lokaleforbruget med henblik på at frigøre midler til drift.

SEA-ordningen trådte i kraft den 1. januar 2001 og er ved at blive indfaset på de berørte universiteter. SEA-ordningen indebærer, at uni-